

עצים מורכבים

בעקבות מאמרה של ד"ר ענת אביטל מאוניברסיטת בר אילן בקתדרה 157

גידי יהלום

מי שקרוב לחקלאות, מכיר את נושא הרכבת העצים. נוטלים ענף מעץ בעל תכונות רצויות ומרכיבים אותו על פְּנֵה של עץ אחר. אפשר להרכיב על אחד הענפים ואפשר לגדוע את הגזע ולהרכיב על ראש הגדם, כמו בתמונה שמשמאל.

כדי להבטיח שרק הענף המורכב ישגשג, גודעים את כל הענפים של הכנה. גם אחרי זמן רב, העץ המורכב ניכר בפריצת ענפיו מתוך הגדם ובשרידי הענפים שנגדעו.

מסתבר שתורת ההרכבה אינה המצאה של העידן המודרני והיא נפוצה במזרח התיכון כבר לפני אלפי שנים.

אפילו בתנ"ך יש איזכור לכך, אבל מאחר שהפסוק (היחידאי) קצת מוקשה, לא נעסוק בו עכשיו. קשה למצוא תאורי הרכבה בזמן העתיק מאוד, אבל מהתקופה

הביזנטית יש הרבה תיאורים, בתוך עיטורי הפסיפסים, בכל האזור. מתוך השפע, נביא כאן רק דוגמא אחת, מפסיפס של כנסיה ביזנטית בראש הר נבו.

שימו לב לעץ הימני, שנופו צומח ברצף מגזעו. זהו עץ שלא הורכב. לעומתו, בשאר

העצים, הנוף יוצא מתוך גדם הגזע, כי הם עצים מורכבים.

מסתבר שאמני התקופה, ברצותם לתאר עצי פרי, העדיפו לתאר עץ מורכב, שהרי את

עצי הסרק לא היו מרכיבים.

עד כאן, מידע כללי. ועכשיו – אלינו, הרי גם לנו יש (בחפציבה) רצפת פסיפס מהתקופה

הביזנטית. ובכן, הביטו אל תמונת עקדת יצחק וראו מה יש שם.

זו התמונה הכללית, המוכרת לכולנו.
מתחתיה, הגדלה של קטע ובו עץ מורכב,
הניכר בענפיו הגדומים ובנופו היוצא מתוך
גדם הגזע.
ואנחנו לא ידענו...

